

บทที่ 1

ลักษณะทั่วไปของการวิจัย (Nature of Research)

สมัยก่อนนั้น แนวความคิดในการประกอบธุรกิจมุ่งตรงในเรื่องการผลิตและจำหน่ายซึ่งเป็นสมัยที่อุตสาหกรรมยังไม่เจริญก้าวหน้าอย่างในปัจจุบัน ต่อมาแนวความคิดดังกล่าวได้เจริญก้าวหน้ามาตามลำดับขึ้น ธุรกิจแต่ละประเภทก็มีปัญหาสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น หน่วยงานธุรกิจต่าง ๆ จึงต้องมีพนักงาน (manpower) จำนวนมากขึ้น จึงต้องแบ่งแยกออกเป็นแผนกต่าง ๆ มากขึ้นตามลำดับ ผลทำให้หน่วยธุรกิจดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น เป็นเหตุให้กระทบกระเทือนต่อผลกำไรอื่นเป็นเป้าหมายรวมของการประกอบธุรกิจ นอกจากกำไรที่ถูกกระทบกระเทือนแล้วยังผลต่อไปให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ยิ่งสลับซับซ้อนจนบางครั้งผู้บริหารไม่อาจทราบถึงปัญหาอย่างเด่นชัด จึงไม่สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาลงตัวอย่างถูกต้องครบถ้วน ทั้งนี้เพราะว่าการตัดสินใจแก้ไขปัญหาคือ ๑ ครั้งหนึ่ง ๆ นั้นย่อมจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานนั้น แต่ในทางกลับกันก็จะเป็นเหตุให้เกิดปัญหาแก่อีกหน่วยงานหนึ่ง เพราะว่าการปฏิบัติงานของทุกแผนกจะสัมพันธ์กันเป็นบรรทัดฐานเสมือนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (net work) ฉะนั้น ถ้าแก้ไขปัญหาลงไปโดยไม่ทราบปัญหาแท้จริงของกิจกรรมรวมแล้วย่อมจะทำให้ฐานะของบริษัทเปลี่ยนสภาพไปจากการทรงอยู่

สภาพและบทบาทของการวิจัยธุรกิจ

(Nature and Role of Business Research)

ปัจจุบันนี้ ผู้บริหารถือว่ากิจกรรมต่าง ๆ ของบริษัทหนึ่งต้องสัมพันธ์กันเป็นบรรทัดฐานและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ฉะนั้นปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติการในแผนกหนึ่งอาจเป็นผลต่อเนื่องมาจากการปฏิบัติงานของอีกหน่วยงานหนึ่ง และจะมีผลต่อเนื่องไปถึงแผนกที่สามหรือที่สี่ก็ได้ ถ้าธุรกิจใดยังมีหลายหน่วยงาน หน่วยงานต่างก็ปฏิบัติการตามนโยบายเป็นอิสระ เมื่อปัญหา (problem) เกิดขึ้นแล้วย่อมเป็นการยากที่จะทราบว่าเกิดจากปัจจัย (factors) อะไร และแสดงอาการ (Symptom) อย่างไรมาก่อนหรือไม่

นักวิชาการหลายท่านกล่าวในทำนองเดียวกันว่าปัญหา (problem) ทางธุรกิจจะไม่เกิดขึ้นจนกว่าจะได้มีการจำหน่ายสินค้าไปแล้ว แสดงให้เห็นว่าปัญหาที่สำคัญที่จะต้องแก้ไขต้องเกิดขึ้นในการจำหน่ายสินค้าหรือเมื่อนำสินค้าออกสู่ตลาดแล้ว หรืออีกนัยหนึ่งก็คือปัญหาเกิดขึ้นหลังจากเริ่มดำเนินธุรกิจแล้ว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีแนวความคิดเฉพาะการตลาดที่ว่า การตลาดหมายถึงการผลิตและการเคลื่อนย้ายสินค้าเท่านั้น แต่ความจริงแล้วปัญหาธุรกิจที่จะวิจัยนั้นยังหมายถึงการค้นหาความต้องการของบุคคลแล้วหาทางสนองความต้องการโดยผลิตภัณฑ์และบริการ และเปลี่ยนความต้องการของบุคคลไปสู่ผลิตภัณฑ์และบริการที่มีอยู่แล้ว ฉะนั้น การที่จะให้บริษัทประสบผลสำเร็จทางด้านการเงินและมีอัตราความเจริญก้าวหน้าได้นั้น บริษัทจะต้องประกอบด้วยหน่วยงานต่าง ๆ ปฏิบัติงานให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (net work) โดยมองเหตุการณ์ในอนาคตเพื่อจะได้กะการไว้ล่วงหน้าได้ ดังนั้นปัญหาของธุรกิจที่จะต้องทำการวิจัยเพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงอาจเป็นปัญหาต่าง ๆ ภายในขอบข่ายของการบริหารธุรกิจในสาขาต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นและสัมพันธ์กันในเชิงเหตุและผล

ความหมายของการวิจัย

(DEFINITION OF RESEARCH)

การวิจัย (Research) หมายถึง ขบวนการค้นคว้าเพื่อหาปัญหาหรือคำตอบที่ต้องการ โดยนำเอาทฤษฎีและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์มาใช้เพื่อเป็นพื้นฐานใน

การตัดสินใจแก้ปัญหาเน้นการวิจัยธุรกิจจึงเป็นการ เก็บและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระเบียบ เพื่อค้นหาคำตอบสำหรับปัญหาที่เกี่ยวกับธุรกิจ และใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ เพราะต้องตัดสินใจแก้ปัญหาธุรกิจจากรากฐานแห่งความจริงมิใช่เป็นการ เคาสม์

โดยปกติในระหว่างการดำเนินการธุรกิจอาจมีปัญหาก่อเกิดขึ้นเมื่อมีปัญหาก็คงมีการตัดสินใจแก้ไขปัญหา บางปัญหาอาจตัดสินใจได้ทันที แต่บางปัญหาที่สลับซับซ้อนต้องอาศัยการวิเคราะห์หลายขั้นตอน เพราะผู้บริหารยังไม่ทราบหรือไม่แน่ใจว่าปัญหานั้นเกิดจากพฤติกรรมของมนุษย์ การตลาด หรือการเงิน เพียงแต่สังเกตได้ว่าผลแท้จริงของปัญหาแสดงอาการ (Symptom) ออกมาให้ทราบว่า จะต้องมีการตัดสินใจอย่างไรอย่างหนึ่งเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงแต่อาการดังกล่าวผู้บริหารไม่สามารถตัดสินใจได้ว่า จะแก้ไขอย่างไร ทั้งนี้เพราะยังไม่ทราบหรือไม่แน่ใจถึงปัญหานั้นเอง ฉะนั้นจึงต้องมีการค้นคว้าหาปัญหาหรือคำตอบ ถ้าการค้นคว้าหาคำตอบดังกล่าวได้กระทำเป็นขั้นตอนอย่างมีระเบียบเรียกว่า "กระบวนการค้นคว้าหาความจริง" หรือเรียกตามศัพท์ให้ดูขลังหรือศักดิ์สิทธิ์ว่าการวิจัย

จากคำนิยามข้างต้นสิ่งที่น่าสนใจต่อไปก็คือคำว่า "นำเอาทฤษฎีและกฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์มาใช้" นั้นหมายถึงอะไร คำตอบก็คือทฤษฎีและกฎเกณฑ์ที่สามารถพิสูจน์ได้และมนุษย์ทุกคนในปัจจุบันยอมรับ ฉะนั้นคำตอบที่ค้นหาได้โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) นักธุรกิจปัจจุบันก็ต้องยอมรับและพิจารณาเป็นเพียงพื้นฐานในการตัดสินใจ ทั้งนี้เพราะว่าผลจากการวิจัยนั้นจะให้คำตอบแต่เพียงโอกาสที่น่าจะเป็นไปได้ (Probability) เท่านั้น ในการแก้ปัญหานั้นนักธุรกิจที่ฉลาดรอบคอบจึงต้องพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ จากประสบการณ์ประกอบเข้าด้วยกันเพื่อให้โอกาสผิดพลาดคล่น้อยลงเหลือน้อยที่สุดหรือไม่ผิดพลาดเลย

ประเภทการค้นคว้าเชิงวิจัย

(KINDS OF RESEARCH INVESTIGATION)

ได้มีการค้นคว้าเพื่อจะได้แบ่งแยกหรือจำแนกการวิจัยออกให้ชัดเจนขึ้น ในที่สุดก็จำแนกออกได้เป็น 4 หมวดหมู่ด้วยกัน กล่าวคือ

1. การวิจัยในห้องสมุด (LIBRARY RESEARCH) หมายถึง การวิจัยจากเอกสารในห้องสมุดซึ่งเกี่ยวกับการค้นหาความจริงเบื้องต้นและแปลความจากข้อมูลในอดีต เป็นการศึกษาเกี่ยวข้องกับการประเมินค่าของทฤษฎีต่าง ๆ และค้นหาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล

2. การวิจัยเชิงกายภาพและชีวประวัติ (LIFE AND PHYSICAL SCIENCE RESEARCH) เป็นหมวดหมู่การวิจัยที่สำคัญและสลับซับซ้อน การวิจัยประเภทนี้มักจะทำกันในห้องทดลองมากกว่าในห้องสมุด รายงานผลสรุปจากการวิจัยจึงสั้นกว่าการวิจัยเอกสารจากห้องสมุดซึ่งจะต้องพรรณาคความ การวิจัยประเภทนี้มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ แต่สิ่งที่ค้นพบจะไปเกี่ยวข้องกับการบริหาร ฉะนั้นการวิจัยธุรกิจมีส่วนน้อยมากที่จะจัดอยู่ในหมวดหมู่นี้

3. การวิจัยทางสังคม (SOCIAL RESEARCH) การวิจัยในหมวดหมู่นี้ได้รวมถึงทั้งทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม จึงเป็นหมวดหมู่การวิจัยที่กว้างรวมไปถึงภาษาต่างประเทศ ปรัชญา และศาสนาเป็นต้น และเป็น การวิจัยที่มีความสำคัญต่อธุรกิจ

4. การวิจัยประยุกต์ (TECHNOLOGICAL RESEARCH) เป็นหมวดหมู่การวิจัยที่ไ้รวมเอาการวิจัยในหมวดหมู่อื่น ๆ ทั้งกล่าวแล้วข้างต้น แต่ถ้านำผลสรุปจากการวิจัยมาใช้กันเพื่อการปฏิบัติงาน การวิจัยนั้นก็จะจัดอยู่ในหมวดหมู่การวิจัยประยุกต์ ฉะนั้น การวิจัยธุรกิจส่วนมากจะมุ่งนำผลสรุปมาแก้ไขปัญหาของหน่วยงานธุรกิจจึงอยู่ในหมวดหมู่ การวิจัยประยุกต์

ขั้นตอนในการพัฒนาการวิจัย

(STAGES IN THE DEVELOPMENT OF RESEARCH)

ตามประวัติการพัฒนาความเฉลียวฉลาดเพื่อสนองความพึงพอใจของมนุษย์นั้น มนุษย์ต้องใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบสำหรับปัญหาต่าง ๆ ที่สลับซับซ้อนเกี่ยวกับการ

คำรังสีท ในช่วงเริ่มแรกวิธีการค้นพบสิ่งต่าง ๆ ของอริโตเติลได้นำมาใช้เพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์กายภาพและชีววิทยา ส่วนการวิจัยทางสังคมศาสตร์ได้เจริญก้าวหน้าเข้ามา ทั้งนี้เพราะว่าการวิจัยทางสังคมศาสตร์จะค้นคว้าในหัวข้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกต่อการการตัดสินใจ และเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ซึ่งมีแนวโน้มที่จะต้องวิจัยบรรยากาศทางอารมณ์ แต่อย่างไรก็ตามวิธีการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาก็ได้พัฒนาตามมาจาก 3 วิธีการตามลำดับจนถึงขั้นการตั้งสมมติฐานและการทดสอบ

1. การลองผิดลองถูก
(TRIAL AND ERROR)
2. อำนาจตามหน้าที่และประเพณีนิยม
(AUTHORITY AND TRADITION)
3. การตรวจสอบทบทวนและโต้แย้ง
(SPECULATION AND ARGUMENT)
4. สมมติฐานและการทดลอง
(HYPOTHESIS AND EXPERIMENTATION)

1. การลองผิดลองถูก ในช่วงเริ่มต้นทางวิทยาศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์รุ่นแรกสังเกตปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น สังเกตพฤติกรรมของดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ และไม่มีผู้ใดอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างดาวด้วยกันตามหลักวิทยาศาสตร์ได้ถูกต้อง ต่างก็จะเดาสุ่มและพยายามค้นหาคำตอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ลองผิดลองถูกจนกระทั่งได้คำตอบเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป แต่ก็ยังไม่สามารถอธิบายจนเป็นที่พึงพอใจได้ชัดเจน ฉะนั้นในขั้นแรกของการพัฒนาวิธีการวิจัยก็เป็นการลองผิดลองถูกจนกระทั่ง "การสังเกตการณ์" กลายเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแสวงหาข้อเท็จจริงในกระบวนการวิจัยในปัจจุบัน

2. อำนาจตามหน้าที่และประเพณีนิยม ในช่วงที่สองแห่งการพัฒนา ผู้นำในอดีตมีส่วนในการกำหนดแนวการปฏิบัติไม่ว่าผู้นำจะกำหนดไว้ผิดเพียงบางส่วนหรือผิดโดย

สิ้นเชิงก็ตามแต่แนวความคิดของผู้นำก็เป็นที่เชื่อถือและมีอิทธิพล ผลักดันให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม เรื่อยมาจนเป็นประเพณีนิยม เช่น ผู้นำทางศาสนาเป็นผู้กำหนดแนวความคิดในการค้นหา ปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหา กล่าวคือทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ส่วนการตัดสินใจปัญหาทาง คำนการเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษา ผู้มีอำนาจตามหน้าที่ก็จะเป็นผู้กำหนดและจงใจ ประชาชนที่ไม่มีเวลาและไม่ได้รับการฝึกอบรมจะเชื่อและถือเป็นแนวปฏิบัติ ฉะนั้นแนวทาง กำหนดปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาของผู้นำที่มีอำนาจตามหน้าที่จึงเป็นหลักพื้นฐานในการพัฒนา กระบวนการในปัจจุบัน

3. การตรวจสอบทบทวนและโต้แย้ง การพัฒนาการวิจัยในช่วงที่สามซึ่งเป็น ช่วงที่มีการมีอำนาจตามหน้าที่เริ่มเลื่อมความเชื่อถือ แนวความคิดต่าง ๆ ของผู้นำจะมีผู้แสดง ความคิดเห็นโต้แย้งจึงกลายมาเป็นช่วงแห่งปรัชญาหรือทบทวนและโต้แย้งต่อแนวความคิด

4. สมมติฐานและการทดลอง เป็นช่วงเริ่มต้นแห่งการวิจัย โดยศึกษาเริ่ม ค้นหาความจริงและสรุปผล เป็นขั้นที่มีการตั้งสมมติฐานและทดลองหรือทดสอบ จะสังเกตได้ ว่าการพัฒนาการวิจัยแต่ละ ขั้นนั้น ไม่สามารถจะแยกความแตกต่างจากกันได้อย่างชัดเจน แต่การวิจัยตามหลักวิทยาศาสตร์นั้นเป็นการรวบรวมหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้พัฒนาดังกล่าว ข้างต้น

การจำแนกวิธีการวิจัย

(CLASSIFICATION OF METHODS)

การวิจัยมีขอบข่ายกว้างขวาง ครอบคลุมผลประโยชน์ของมนุษย์ครบถ้วน การ วิจัยแต่ละสาขาหรือแต่ละโครงการที่ผู้วิจัยจะต้องใช้วิธีการวิจัยหลายวิธีจึงจะเป็นการวิจัยที่ ดี แต่ถ้ายิ่งแบ่งแยกวิธีการวิจัยตามรายละเอียดมากก็ยิ่งจะเพิ่มความสับสนขึ้น เพราะการ แบ่งแยกวิธีการวิจัยอาจถือหลักเกณฑ์ได้หลายอย่าง แต่หลักเกณฑ์เท่าที่นิยม แบ่งแยกวิธีการ วิจัยออกเป็นหมวดหมู่ ดังนี้

1. สาขาการศึกษาที่จะใช้กับงาน (FIELDS) กล่าวคือใช้สาขาการศึกษา

เป็นเกณฑ์ในการจัดหมวดหมู่วิจัย ฉะนั้นวิธีวิจัยจึงได้จำแนกออกเป็นหมวดหมู่ดังนี้ การวิจัยสาขาประวัติศาสตร์ การวิจัยสาขาปรัชญา การวิจัยสาขาจิตวิทยา และการวิจัยสาขาชีววิทยา เป็นต้น

2. จุดมุ่งหมาย (PURPOSE) เป็นการจัดหมวดหมู่การวิจัยตามจุดมุ่งหมาย เช่น การวิจัยมุ่งหมายเพื่อการพรรณา การวิจัยมุ่งหมายเพื่อการพยากรณ์ การวิจัยมุ่งหมายเพื่อการตัดสินใจแก้ปัญหา

3. สถานที่ (PLACE) เป็นการแบ่งหมวดหมู่โดยถือเอาสถานที่เป็นเกณฑ์ เช่น การวิจัยภาคสนาม การวิจัยในห้องทดลอง

4. การนำผลสรุปหรือสิ่งที่ค้นพบไปใช้ (APPLICATION) เป็นการจัดหมวดหมู่การวิจัยเป็นการวิจัยพื้นฐานทางทฤษฎีและการวิจัยประยุกต์

5. เครื่องมือสรุปผลข้อมูล (DATA GATHERING DEVICES) ซึ่งอาจเป็นการวิจัยที่ใช้เครื่องมือประเภทที่เป็นการทดสอบการวัดแบบสอบถาม เป็นต้น

6. คุณลักษณะของข้อมูล (CHARACTER OF THE DATA) เป็นการแบ่งแยกการวิจัยโดยถือเกณฑ์จากคุณลักษณะของตัวแปรหรือข้อมูล ซึ่งอาจมีคุณลักษณะเป็นเชิงปริมาณ เชิงอัตนัย เชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ

7. สัญลักษณ์ที่ใช้แทน (SYMBOLS) คือสัญลักษณ์ที่นำมาใช้ในการบันทึกการพรรณา การสรุปผล เช่นใช้สัญลักษณ์เป็นตัวเลข ตัวอักษร หรือเครื่องหมาย

8. แบบของแนวความคิด (FORMS OF THINKING) เป็นแนวความคิดในการวิเคราะห์และแปลความของข้อมูลทางสถิติ ซึ่งทำได้ 2 แบบ คือการตีความแบบอุปมาน (INDUCTIVE) โดยรวบรวมข้อเท็จจริงเพื่อตั้งเป็นสมมติฐาน และการตีความแบบอนุมาน (DEDUCTIVE) โดยยึดเหตุผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

9. การควบคุมตัวแปร (CONTROL OF FACTORS) หมายถึงการจำแนกหมวดหมู่เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่สามารถควบคุมตัวแปรได้และการวิจัยเชิงทดลองที่ไม่สามารถควบคุมตัวแปร

10 วิธีการวิจัยที่ใช้ (METHODS EMPLOYED) หมายถึง วิธีที่ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงเหตุและผลซึ่งเป็นเหตุการณืทางธรรมชาติ มีลักษณะที่ใช้ได้ทั่วไป และวิธีการวิจัยที่ใช้เป็นการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกิดขึ้นเป็นความน่าจะเป็นหรือเพียงแสดงแนวโน้มมีลักษณะไม่เป็นกฎเกณฑ์ทั่วไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป็นหมวดหมู่การวิจัยที่มีตัวแปรแทรกมาก

จะสังเกตได้ว่าแนวความคิดต่าง ๆ ในการกำหนดเกณฑ์การจำแนกวิธีการวิจัย ซึ่งล้วนแล้วแต่เหตุผลที่จะจับประเด็นในรายละเอียด แต่ก็ยังไม่สามารถอธิบายได้ชัดเจน เมื่อพูดถึงประเภทการวิจัยก็ยิ่งสับสน ซึ่งผู้วิจัยเองก็มักจะตอบไม่ค่อยได้ว่าโครงการวิจัยที่ทำอยู่นั้นเป็นการวิจัยประเภทใด ส่วนการวิจัยทางสังคมศาสตร์อาจจำแนกให้อยู่ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพที่สะท้อนผล ต่อมาได้มีการค้นพบเครื่องมือการวัดเชิงปริมาณเพิ่มขึ้น ใ้พัฒนาเครื่องมือในการประมวลข้อมูล และปรับปรุงวิธีการทางสถิตินำมาใช้วิเคราะห์และประเมินผลจากข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับการวิจัยธุรกิจ ในปัจจุบันการวิจัยธุรกิจเชิงปริมาณจึงเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว

การวิจัยที่ดีต้องใช้การวิจัยหลาย ๆ วิธี

(GOOD RESEARCH USES A NUMBER OF METHODS)

โครงการวิจัยส่วนมากจะต้องใช้วิธีการหรือเทคนิคมากกว่าหนึ่งวิธี ถึงแม้ว่างานหลักของการวิจัยจะต้องใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมได้จากงานภาคสนามโดยตรง งานส่วนนี้จึงเป็นวิธีการวิจัยภาคสนาม (FIELD RESEARCH) แต่งานเริ่มต้นก็คือการจับประเด็นปัญหา ซึ่งจะต้องรายงานพรรณาถึงความเป็นมาและพื้นฐานของปัญหา งานส่วนนี้ก็เป็นวิธีการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (HISTORICAL RESEARCH) และในขณะที่เกี่ยวกับผู้วิจัยจะต้องทบทวนวรรณกรรมจากตำรา เอกสาร รายงานการวิจัยของโครงการวิจัยอื่น ๆ การทบทวนวรรณกรรม

จึงเป็นวิธีวิจัยในห้องสมุด (LIBRARY RESEARCH) ขั้นต่อไปก็คือการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตัวสถิติซึ่งเรียกว่าวิธีวิจัยเชิงสถิติ (STATISTICAL RESEARCH) และถ้ามีการตั้งสมมติฐานและทำการทดสอบหรือทำการทดลองก็เรียกว่าวิธีการวิจัยเชิงทดลอง (EXPERIMENTAL RESEARCH) จึงพอสรุปได้ว่าการวิจัยโครงการหนึ่ง ๆ จะต้องใช้วิธีการวิจัยหลาย ๆ วิธี มิฉะนั้นแล้วผลสรุปและข้อเสนอแนะจะไม่ดีเท่าที่ควร

ประเภทของงานวิจัยธุรกิจ

(KINDS OF BUSINESS RESEARCH)

การวิจัยสาขาบริหารธุรกิจนั้นมีขอบข่ายมากมายหลายอย่างตามแต่ปัญหานั้นจะเกิดขึ้นแก่ส่วนงานใด เช่น การวิจัยทางด้านการจัดการ งานวิจัยสาขาการบัญชี การวิจัยสาขาการเงิน การวิจัยสาขาการตลาด การวิจัยสาขาการจกการการผลิต ดังนั้น การจำแนกประเภทการวิจัยธุรกิจให้ชัดเจนและยอมรับกันทั่วไปนั้นไม่สามารถทำได้ง่ายนัก แต่เมื่อพิจารณาตามแนวความคิดหรือหลักเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์แล้วอาจจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

1. การวิจัยขั้นพื้นฐาน (pure of basic research) หมายถึง การวิจัยที่มุ่งสร้างกฎเกณฑ์ทั่วไป หรือทฤษฎีซึ่งสามารถอ้างอิงสรุปนัยสำคัญ โดยปกติเป็นการวิจัยของนักวิชาการในสาขาบริหารธุรกิจที่เป็นผู้เฝ้าหาคำความรู้ใหม่ ๆ โดยมุ่งบุกเบิกทางวิชาการใหม่ ๆ เพื่อมีนัยสรุปข้อเขียนเคิม หรือพิสูจน์และลบล้างทฤษฎีเก่า ๆ และสร้างทฤษฎีใหม่ในที่สุดโดยมิได้มุ่งหมายไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาธุรกิจโดยตรง

2. การวิจัยประยุกต์ (Technological or applied research) หมายถึง การวิจัยที่มุ่งประยุกต์ใช้ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะเจาะจงและหวังผลในทางปฏิบัติเพื่อตัดสินใจแกปัญหาค่าง ๆ ในการบริหารธุรกิจ มีเครื่องมือวิเคราะห์ปัญหาโดยอาศัยข้อมูลต่าง ๆ จากเรื่องที่เกี่ยวข้อง ผลของการวิเคราะห์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผน (planning) และวางนโยบายธุรกิจ (business policy) รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขปัญหาค่าง ๆ

แต่อย่างไรก็ตามการวิจัยธุรกิจอาจจำแนกประเภทการวิจัยโดยถือหลักเกณฑ์อื่น ๆ อีก เช่นถ้าจะจำแนกตามรูปแบบของการดำเนินงานก็อาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ กล่าวคือ

1. การวิจัยแบบทดลอง (Experimental Research) เป็นการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในเชิงเหตุและผลของปรากฏการณ์ โดยมุ่งที่จะควบคุมตัวแปรเกินออกไปเท่าที่จะทำได้เพื่อเปรียบเทียบหรือทดสอบผลจากการทดลอง เช่น บริษัทผู้ผลิตเมื่อจะผลิตปุ๋ยหรือยารักษาโรคต่าง ๆ ออกจำหน่าย ฝ่ายผู้ผลิตจะต้องทำการทดลองเพื่อทดสอบผลจากการใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวก่อนจะนำออกจำหน่าย การศึกษาที่มุ่งค้นหาตัวแปรเกินจากผลการทดลองเปรียบเทียบเช่นนี้จัดอยู่ในประเภทการวิจัยแบบทดลอง ไม่ว่าจะนำผลจากการทดลองไปสร้างทฤษฎีหรือนำผลไปใช้ในทางปฏิบัติก็ตาม

2. การวิจัยแบบธรรมชาติ (Natural Research) เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่เนื่องจากจะต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูงในการที่จะศึกษาค้นคว้าทั้งปรากฏการณ์ จึงต้องมีการสุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากร เช่น ต้องการศึกษากฎการรวมของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ห่อไอศที่ไค้วิจัยแบบทดลองแล้ว ถ้าจะศึกษาจากผู้บริโภคทั้งหมดก็ย่อมจะต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง จึงต้องมีการสุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของผู้บริโภคทั้งหมด ผลสรุปจากการวิจัยไม่ว่าจะนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติหรือสร้างทฤษฎีก็ตามการวิจัยดังกล่าวจัดอยู่ในประเภทการวิจัยแบบธรรมชาติ

นอกจากการจำแนกประเภทการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแล้วยังมีนักวิชาการหลายท่านจำแนกการวิจัยโดยกำหนดจากหลักเกณฑ์อื่น ๆ อีกซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการวิวัฒนาการทางด้านแนวความคิด ส่วนในทางปฏิบัติจะมุ่งตรงที่ขบวนการและการวางแผนแบบการวิจัย

ขั้นตอนวิธีการวิจัย

(STEPS IN RESEARCH METHODOLOGY)

การวิจัยเป็นกระบวนการเพื่อค้นคว้าแสวงหาความรู้ใหม่ที่สามารถทดสอบได้

ฉะนั้นวิธีการวิจัยก็ต้องมีขั้นตอนหรือกระบวนการตามแนวความคิดทางวิทยาศาสตร์ด้วย สำหรับนักปราชญ์ JOHN DEWEY ได้เสนอแนะขั้นตอนการวิจัย 5 ขั้นตอน และ TRUMAN L. KELLEY เห็นด้วยกับ 5 ขั้นตอน ทั้งกล่าวแต่ได้เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งขั้นตอนรวมเป็น 6 ขั้นตอน โดยได้เสนอแนะกระบวนการของการวิจัยตามหลักวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) ไว้ 6 ขั้นตอน

1. ต้องมีความรู้สึกว่าเป็น (Felt Need) คือต้องพิจารณาได้ว่ามีเหตุการณ์บางสิ่งบางอย่างเกิดขึ้น และรู้สึกยุ่งยากลำบากที่จะแก้ไข ยากที่จะกำหนดคุณลักษณะของปัญหาหรือความไม่พึงพอใจและยากที่จะอธิบายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดคิดไว้ก่อน

2. ต้องมีปัญหา (Problem) กล่าวคือเมื่อเกิดปัญหาหรือความยุ่งยากขึ้นแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็ต้องนิยามสิ่งนั้นในรูปแบบของการบอกกล่าวปัญหาหรืออธิบายปัญหาให้ชัดแจ้งขึ้น

3. ตั้งสมมติฐานการวิจัย (Hypothesis) กล่าวคือเป็นการกำหนดค่าคอมล่องหน้าไว้โดยยึดหลักการคาดการณ์ การอ้างอิง หรือทฤษฎีเป็นฐานในการกำหนดค่าคอมล่องหน้าที่จะไปใช้เพื่อจะได้ออกทดสอบในขั้นต่อไป

4. เก็บรวบรวมข้อมูล (Collection of Data) เพื่อเป็นหลักฐานใช้พิสูจน์หรือทดสอบที่จะยืนยันหรือปฏิเสธค่าคอมล่องหน้าที่กำหนดไว้

5. สรุปความเชื่อมั่น (Concluding Belief) คือแสดงความเห็นสรุปจากการวิเคราะห์เชิงทดสอบจากข้อมูลที่สัมพันธ์กับปัญหาว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. ประเมินค่าของผลสรุป (General Value of the Conclusion) กล่าวคือเมื่อค้นพบหรือได้ค่าคอมล่องที่ต้องการแล้วก็ต้องประเมินค่าค่าคอมล่องกับวัตถุประสงค์โดยมองถึงความต้องการในอนาคตซึ่งถือเป็นขั้นสุดท้ายของงานวิจัย และจะได้ค่าคอมล่องของปัญหาโดยกระบวนการวิจัยตามหลักวิทยาศาสตร์

สำหรับกระบวนการวิจัยที่นักปราชญ์ทั้งสองท่าน เสนอแนะนั้น เป็นเพียงแนวความคิด และสามารถถือเป็นหลักพื้นฐานในการพัฒนาแนวความคิดต่อไปในการวางแผนแบบการวิจัยแต่ละโครงการและ 6 ขั้นตอนดังกล่าวนี้อาจเหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่กำลังฝึกหัดทำการวิจัย และจะปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเมื่อผู้วิจัยมีประสบการณ์หรือชำนาญขึ้น ในปัจจุบัน นักวิชาการหลายท่านได้นำมาพัฒนาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมโดยสรุปขั้นตอนไว้แตกต่างจากแนวความคิดเดิมในส่วนที่เกี่ยวกับรายละเอียดลำดับก่อนหลังซึ่งเป็นไปตามหลักทฤษฎีเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ

1. การเลือกหัวข้อเรื่อง หรือปัญหาเพื่อทำการวิจัย
2. การกำหนดและแยกแยะลักษณะเฉพาะเจาะจงของปัญหาสำหรับโครงการวิจัยนั้น
3. ตั้งสมมติฐานเพื่อสะดวกในการเตรียมวางแผนแบบการวิจัย
4. เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง หรือสร้างแผนการทดลอง
5. วิเคราะห์และแปลความข้อมูล
6. สรุปผลและเสนอแนะแนวทางปฏิบัติกับงานหรือสร้างทฤษฎีแล้วแต่กรณี

ขั้นตอนของการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยอาจทำไม่ครบทุกขั้นตอนหรือผู้วิจัยบางท่านอาจทำเพิ่มเติมขึ้นก่อนแล้วแต่ความเหมาะสม แต่อย่างไรก็ต้องทำเรียงตามลำดับก่อนหลังของกระบวนการ เพียงแต่ตัดก่อนหรือเพิ่มขึ้นในส่วนของรายละเอียดเพื่อให้สอดคล้องหรือเหมาะสมตามลักษณะหรือประเภทของโครงการวิจัยนั้น เช่นระหว่างขั้นตอนที่หนึ่งกับขั้นตอนที่สองผู้วิจัยอาจเพิ่มขั้นตอนขึ้นอีกขั้นตอนหนึ่ง คือกำหนดกรอบแนวความคิดและทฤษฎี หรือการวิจัยบางโครงการผู้วิจัยตัดขั้นตอนที่สามออกเพราะเห็นว่าการศึกษาวิจัยนั้นไม่จำเป็นต้องกำหนดค่าตอบไว้ล่วงหน้า หรือผู้วิจัยบางท่านอาจเพิ่มขั้นตอนสุดท้ายควรเป็นการเขียนรายงานการวิจัย (Research Report) โดยให้เหตุผลว่างานวิจัยบางอย่างห้ามขาดขั้นตอนกระบวนการแต่ก็ไม่ได้เขียนรายงานเลยก็ไม่มีประโยชน์ งานวิจัยที่สมบูรณ์จึงต้องมีขั้นตอนของการเขียนรายงานไว้ในกระบวนการวิจัย แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนเห็นว่าการเขียนรายงานผลการวิจัยไม่น่าจะเป็นขั้นตอนในกระบวนการวิจัย (Research Process)

เพราะเมื่อได้ปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ของการค้นคว้าจนได้ค้นพบคำตอบที่ต้องการและสรุปผลได้แล้วกระบวนการวิจัยก็ควรจะเสร็จสิ้น ส่วนการเขียนรายงานเป็นเรื่องของวิธีการเสนอผลงานซึ่งอาจเสนอเป็นลายลักษณ์อักษรหรือเสนอด้วยวาจาหรือผสมกับทั้งสองวิธี หรือไม่เสนอผลงานวิจัยให้ผู้ใดทราบเลยก็ได้แล้วแต่กรณี ฉะนั้นคำว่ากระบวนการวิจัย (Research Process) จะมีขั้นตอนสำคัญที่จะต้องปฏิบัตินั้น ผู้วิจัยอาจเสนอแนวความคิดแตกต่างกันในส่วนของการละเอียดละเอียดยุติตามความเหมาะสม

กรอบทฤษฎีสำหรับการวิจัย

(THEORETICAL FRAMEWORK?)

หลักพื้นฐานสำหรับการวิจัยที่ดีก็คือ "ทฤษฎี" ซึ่งใช้เป็นหลักพื้นฐานในการจับประเด็นปัญหา ความจริงแล้วทฤษฎีเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการกำหนดข้อมูลประเภทต่าง ๆ ที่จะนำมาวิเคราะห์ ถึงแม้ทฤษฎีจะไม่ได้บอกอะไรมากนัก ไม่ได้บ่งชี้ตัวแปรและเงื่อนไขเฉพาะเจาะจง แต่ก็กรอบข่ายเพื่อหาข้อเท็จจริงและข้อมูลดีกว่าที่จะคาดเดาหรือคิดขึ้นเองโดยไม่มีกรอบข่าย ฉะนั้นทฤษฎีจึงเป็นจุดรวมของข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่จะถือเป็นหลักในการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ถ้าข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่รวบรวมได้นั้นมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีใด ก็หมายความว่า เป็นกฎเกณฑ์ทั่วไปที่เรียกว่า "เหตุผลขั้นพื้นฐาน" ต่อจากนั้นก็สามารตั้งสมมติฐานซึ่งถือว่าเป็นคำตอบล่วงหน้าไว้เป็นการชั่วคราวก่อน เพื่อทำการทดสอบก่อนว่าสมมติฐานที่ถูกกำหนดนั้นมีความถูกต้อง (Validity) เพียงใด โดยใช้หลักความรู้ลึกในเชิงเหตุและผล และจะต้องพิสูจน์ได้ในขั้นการทดสอบที่สลับซับซ้อนขึ้น

โดยเหตุที่หลายทฤษฎีกล่าวไว้ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับตัวแปรและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และไม่สามารถที่จะวัด (Measurement) หรือประเมินผล (Evaluation) ได้ ยิ่งถ้าสมมติฐานเกี่ยวข้องกับทฤษฎีที่สลับซับซ้อนด้วยแล้วก็ยิ่งขาดเครื่องมือที่จะวัดได้อย่างถูกต้อง ฉะนั้นนักศึกษาที่ทำวิจัยจะต้องสนใจเฉพาะปรากฏการณ์ที่มีขอบข่ายจำกัด ทั้งนี้เพื่อจะได้นิยามตัวแปรที่ง่าย ๆ ในการเริ่มต้นทำโครงการวิจัย หรือเพื่อทำการทดสอบทฤษฎีตั้งเดิมจนกว่าจะมีประสิทธิผลเพียงพอจึงจะเริ่มสนใจปรากฏการณ์ที่ยุ่ยากสลับซับซ้อน

ซ้อนขึ้น เพราะว่าทุก ๆ ทฤษฎีสามารถพิจารณาตั้งสมมติฐานได้ใหม่และทำการทดสอบอีก ทฤษฎีดั้งเดิมนั้นเมื่อระยะเวลาผ่านไป สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ แยกต่างกัน และเงื่อนไขต่าง ๆ ก็เปลี่ยนแปลงทฤษฎีดังกล่าวย่อมไม่แน่ว่าจะยังคงใช้ได้และเป็นที่ยอมรับหรือไม่ ฉะนั้นทฤษฎีจึงมีบทบาทสำคัญใช้เป็นการอธิบายสำหรับการวิจัย ส่วนจะมีบทบาทมากน้อยเพียงใดนั้นจะได้อธิบายเกี่ยวกับรายละเอียดในตอนต่อไป แต่ในส่วนที่ให้ตระหนักไว้ว่าทฤษฎีมีความสำคัญที่ใช้เป็นการอธิบายในการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการ

หน่วยงานวิจัยธุรกิจ

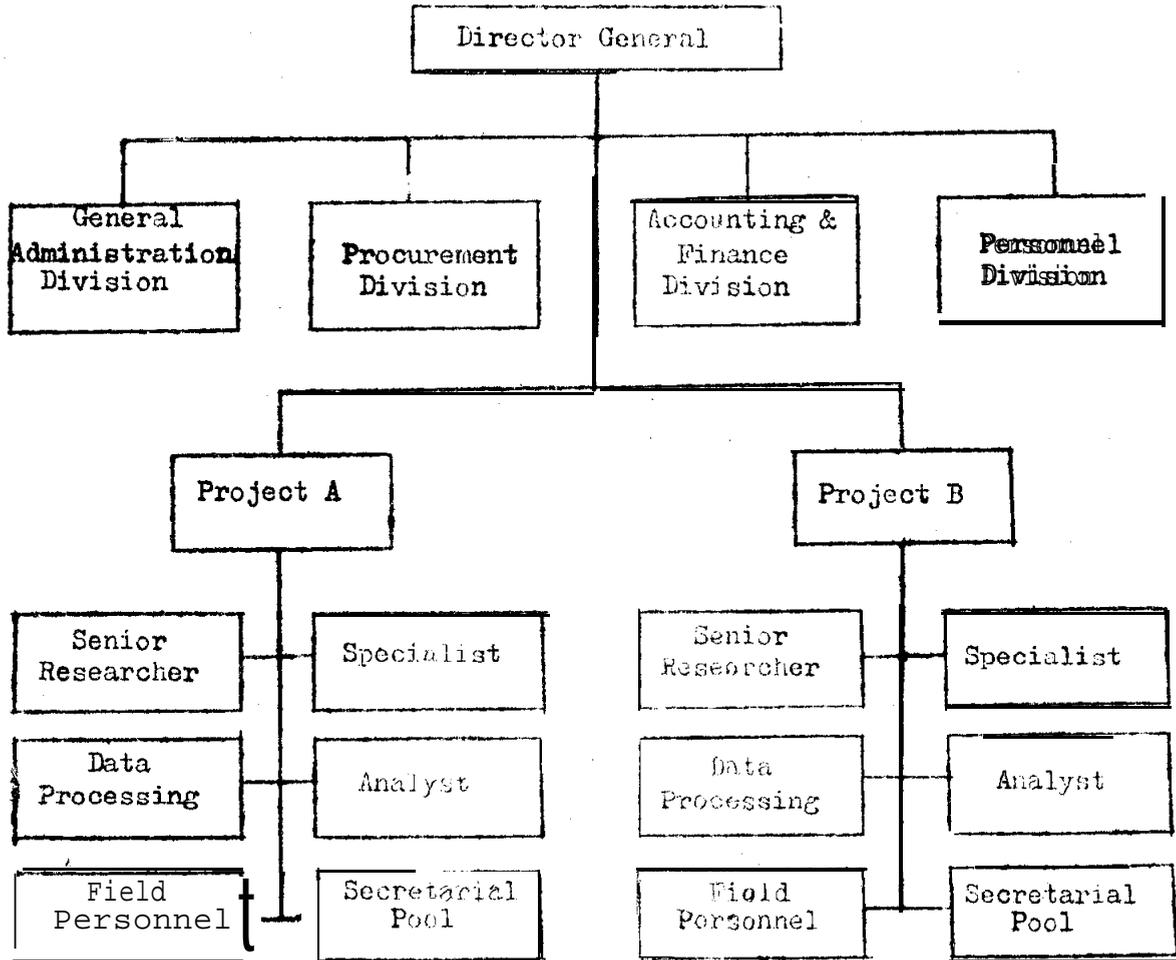
(BUSINESS RESEARCH ORGANIZATION)

การวิจัยธุรกิจส่วนมากจะดำเนินการโดยหน่วยงานธุรกิจของเอกชน สมาคมการค้า กลุ่มผู้วิจัย หน่วยงานในมหาวิทยาลัย และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ ถ้าเป็นการวิจัยของหน่วยงานธุรกิจเอกชนหรือสมาคมการค้ามักจะเป็นการวิจัยที่มุ่งหวังจะนำผลสรุปไปแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานหรือวางนโยบายธุรกิจ ส่วนการวิจัยที่จัดทำโดยหน่วยงานในมหาวิทยาลัยนั้นมักจะเป็นการวิจัยที่มุ่งประเมินค่าทฤษฎีเดิม หรือเพื่อสร้างทฤษฎีใหม่

สำหรับปัญหาทางธุรกิจก็เกิดขึ้นเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยา ซึ่งจะต้องค้นคว้าศึกษาโดยการวิจัยแบบธรรมชาติหรือการวิจัยแบบทดลอง และปัญหาคงกล่าวอาจเกี่ยวโยงครอบคลุมถึงการสังคม การเมือง และการเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยแวดล้อมในการตัดสินใจและกำหนดหน้าที่ในการบริหารธุรกิจ ฉะนั้นการวิจัยธุรกิจก็อาจจำแนกประเภทโดยยึดหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับการจำแนกประเภทการวิจัยในสาขาอื่น ๆ ฉะนั้นหน่วยงานในการทำวิจัยด้านธุรกิจอาจแยกออกได้ดังนี้

1. สำหรับหน่วยงานวิจัยภายในบริษัทเองนั้น โดยปกติแล้วบริษัทขนาดใหญ่ที่มีการแข่งขันมากก็จะมีแผนกวิจัยเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบงานวิจัยโดยเฉพาะ อยู่ภายใต้บังคับบัญชาหรือรับผิดชอบ ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการหรือผู้บริหารระดับสูงสุดของบริษัท (top management) ทั้งนี้เพราะแผนกวิจัยธุรกิจจะทำหน้าที่แนะแนวและขึ้นตอนในการตัดสินใจ

แก้ปัญหหรือวางนโยบายจากผลงานการวิจัย ปัญหาที่กล่าวมักจะ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นปัจจุบัน
 ทัศนคติต้องศึกษาโดยใช้ระยะเวลาาน แผนกวิจัยจึงต้องปฏิบัติงานโดยอิสระและไม่อยู่
 ภายใต้อิทธิพลใด ๆ ของแผนกอื่น ๆ

ภาพที่ 1-1 ตัวอย่างหน่วยงานการวิจัยธุรกิจ

โดยปกติในแผนกวิจัยธุรกิจจะแบ่งพนักงานออกตามสายงานเพื่อทำหน้าที่แตกต่างกัน และงานที่ต้องวิจัยก็มีความหลากหลายโครงการ ในแต่ละโครงการจะต้องประกอบด้วยบุคคลซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ที่สำคัญดังนี้

1. หัวหน้าแผนก
2. ผู้บริหารงานวิจัย
3. นักวิเคราะห์
4. นักสถิติ
5. เจ้าหน้าที่เก็บเอกสาร
6. พนักงานรวบรวมข้อมูล
7. ผู้สัมภาษณ์

สำหรับบริษัทใหญ่ ๆ ที่มีหน่วยงานวิจัยภายในบริษัทเองโดยอนุมัติและใช้ทุนวิจัยของตนเองรวมทั้งรับจ้างงานวิจัยให้แก่ธุรกิจอื่น ๆ ได้แก่

บริษัทคอลลเกตปาล์มโอลิฟจำกัด

บริษัทเอสโซ่แอสทอนคาร์คแห่งประเทศไทย จำกัด

บริษัทลิเวอรัมราเซอร์ จำกัด

บริษัทสยามกลการ จำกัด

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด

ธนาคารกสิกรไทย จำกัด

ธนาคารทหารไทย จำกัด

ธนาคารศรีนคร จำกัด

ฯลฯ

๒. ส่วนธุรกิจขนาดเล็กนั้นจะไม่มีการจ้างงานวิจัยภายในบริษัทเองโดยเฉพาะ เพราะไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่จะต้องจ้างผู้ชำนาญงานตามนี้ไว้เป็นพนักงานประจำ แต่บริษัทก็อาจขอค่าปรึกษาหรือว่าจ้างให้หน่วยงานวิจัยของบริษัทอื่นที่ไม่ใช่เป็นคู่แข่งขึ้น หรือมีฉะนั้น

ก็จะว่าจ้างบริษัทที่ตั้งขึ้นเพื่อรับให้คำปรึกษาและรับบริการงานวิจัยโดยเฉพาะโดยว่าจ้างให้ทำการวิจัยเป็นแต่ละโครงการตั้งแต่ผลงานวิจัยนั้นไม่ค่อยจะเป็นประโยชน์มากนัก เพราะบริษัทที่รับให้บริการงานวิจัยดังกล่าวแม้จะมีผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานวิจัยก็จริง แต่ไม่สามารถที่จะรู้สถานการณ์และภาวะแวดล้อมของปัญหาในบริษัทใดบริษัทหนึ่งมากพอเพราะขาดการติดตามผลมาเป็นระยะ และเป็นธุรกิจที่มุ่งแสวงผลกำไรเช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามบริษัทเอกชนที่ตั้งขึ้นเพื่อบริการให้คำปรึกษาและรับจ้างงานวิจัย (**private Research Organizations**) ในประเทศไทยก็มีจำนวนไม่น้อย เช่น

บริษัทกลุ่มที่ปรึกษาไทย จำกัด
บริษัทคำหลักทรัพย์และลงทุน จำกัด
บริษัทคณินแอนด์แอสโซซิเอต จำกัด
บริษัทวิจัยธุรกิจ
บริษัทคิมมาร์ จำกัด

ฯลฯ

3. สำหรับหน่วยงานวิจัยธุรกิจนอกจากที่กล่าวแล้วข้างต้น แม้ในมหาวิทยาลัยก็มีหน่วยงานวิจัยธุรกิจ แต่ส่วนมากจะสังกัดในคณะบริหารธุรกิจ ส่วนคณะอื่น ๆ ก็มีหน่วยงานวิจัยแต่ขอบข่ายของการวิจัยอยู่ในแนวการศึกษาของคณะนั้น ๆ ทุนการวิจัยส่วนมากจะได้จากงบประมาณแผ่นดิน ส่วนนักศึกษาที่เรียนสำเร็จและคุ้นเคยกับงานวิจัยในมหาวิทยาลัยพอสมควรก็อาจเสนอขอทุนอุดหนุนจากหน่วยงานต่างประเทศมาทำการวิจัยในขอบข่ายงานวิจัยธุรกิจ แหล่งเงินอุดหนุนภายนอกประเทศที่ตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนงานวิจัยในสาขาต่าง ๆ มีหลายแห่งด้วยกัน เช่น

Ford Foundation (International Division)

Rockefeller

International Development Research Centre (**IDRC**)

Council For Asian Manpower Studies (CAMS)